

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 09.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Sme Ježišovými priateľmi, bez ohľadu na zásluhy (z príhovoru pápeža Františka)

Ježiš Kristus hovorí apoštolom: „Už vás nenazývam sluhami, ale priateľmi“ (porov. Jn 15, 15). Čo to znamená?

V Biblii sú Božími „služobníkmi“ špeciálni ľudia, ktorým Boh zveruje dôležité poslanie, ako napríklad Mojžiš (porov. Ex 14, 31), kráľ Dávid (porov. 2 Sam 7, 8), prorok Eliáš (porov. 1 Kr 18, 36) až po Pannu Máriu (porov. Lk 1, 38). Sú to ľudia, ktorým Boh vkladá do rúk svoje poklady (porov. Mt 25, 21). To všetko však podľa Ježiša nestačí na to, aby sme povedali, kto sme pre Neho: je potrebné niečo viac, niečo väčšie, čo presahuje samotné dobrá a plány: je potrebné priateľstvo.

Už ako deti sa sme sa naučili, aká je to krásna skúsenosť: priateľom ponúkame svoje hračky a najkrajšie dary; potom, keď rastieme, ako tínedžeri, sa im zverujeme so svojimi prvými tajomstvami; ako mladí ľudia ponúkame lojalnosť; ako dospelí sa delíme o radosti i starosti; ako starí ľudia sa delíme o spomienky, úvahy a mlčanie dlhých dní.

Božie slovo v Knihe prísloví nám hovorí, že „vonný olej a vonný dym rozveseľujú srdce a duša pociťuje slasť z priateľovej rady“ (27, 9).

Zamyslime sa na chvíľu nad svojimi priateľmi a ďakujme Pánovi za nich!

Priateľstvo nie je výsledkom vypočítavosti ani donútenia: vzniká spontánne, keď v druhom človeku rozpoznáme niečo zo seba. A ak je pravé, je také silné, že neochabuje ani vtedy, keď musí čeliť zrade. „Priateľ miluje v každý čas“ (Pr 17, 17) – hovorí opäť Kniha príslovi

–, ako nám to ukazuje Ježiš, keď Judášovi, ktorý ho zrádza bozkom,

hovorí:

„Priateľu, načo si prišiel?“ (Mt 26, 50).

Pravý priateľ ťa neopustí, ani keď urobíš chybu:

napomenie ťa, možno ti

dohovorí, ale odpustí ti a neopustí ťa.

Dnes nám Ježiš v evanjeliu hovorí, že pre Neho sme práve takíto priatelia: jeho drahé osoby, ktoré siahajú ponad všetky zásluhy a očakávania, ku ktorým vystiera ruku a ponúka svoju lásku,

svoju milosť, svoje Slovo. S nami, s priateľmi, sa delí o to, čo je mu najdrahšie, o všetko to, čo počul od Otca (porov. Jn 15, 15). Dokonca až do tej miery, že sa pre nás stáva krehkým, že sa dáva do našich rúk bez obrany a domýšľania, pretože nás miluje. Pán nás ma rád a tak ako priateľ chce naše

dobro a chce, aby sme mali účasť na jeho dobrodeniach.

Pýtajme sa teda sami seba: Akú tvár má pre mňa Pán? Má tvár priateľa alebo cudzinca? Cítim sa Ním milovaný ako niekto, kto mu je drahý? A o akej Ježišovej tvári

svedčím druhým, najmä tým, ktorí robia chyby a potrebujú odpustenie?

Panna Mária, pomáhaj nám, aby sme rástli v priateľstve s твоjim Synom a aby sme ho šírili okolo seba.

Nedeľa Päťdesiatnice

(teologický pohľad na sviatok)

Veľký a svetlý sviatok Paschy sa završuje o nič menej veľkým a svetlým sviatkom Svätej Päťdesiatnice. Po sviatku Narodenia, Bohozjavenia a Vzkriesenia patrí tento sviatok k najväčším sviatkom nášho cirkevného roka. Zostúpenie Svätého Ducha je vrcholom a spečatením celého diela spásy ľudského rodu, ktoré uskutočnil Boží Syn. Na deň Sv. Päťdesiatnice sám Svätý Duch pomazal apoštolov a urobil z nich ohlasovateľov Kristovho Evanjelia. V deň Zoslania Svätého Ducha sa rodí a začína pôsobiť Kristova Cirkev. Svätý Duch ju vedie, posväcuje, osvecuje a udržuje na ceste pravdy.

Židia každoročne slávil tri veľké výročné sviatky, na ktoré sa putovalo do Jeruzalema: *sviatok Paschy*, *sviatok Týždňov* (čiže Letnice alebo slávnosť žatvy) a *sviatok Stánkov* (alebo slávnosť oberania). V tieto tri sviatky mali všetci Židia prísť pred Pána (t.j. do svätyne, čiže Jeruzalemského chrámu) a priniesť mu dary, obetu.

Sviatok Týždňov dostal svoj názov podľa toho, že sa slávil na 50. deň po Pasche (porov. Ex 23, 16.19; 34, 22; Lv 23, 15-21; Nm 28, 26; Dt 16, 9n). Pôvodne to bola slávnosť žatvy (porov.

Ex 23, 16), teda dožinky a vďakyvzdanie za úrodu, keď sa obetovali prvotiny chleba z nového obilia (porov. Lv 23, 17). V tento deň podľa predpisu Zákona prichádzali do Jeruzalema veľké zástupy Židov zo všetkých kútov, dokonca z ďalekých krajov, aby poďakovali Bohu za plody zeme a priniesli z nich v chráme obetu.

Neskôr sa k sviatku Týždňov (Sviatku žatvy), ktorý sa od 2. stor. pred Kr. začal nazývať *Pentekostes* – *Päťdesiatnica* (= gréc. päťdesiaty deň [po Pasche]) pripojil a zdôraznil historický motív: stal sa spomienkovým dňom na udalosť darovania Božieho Zákona a uzavretia Zmluvy medzi Bohom a Izraelom na hore Sinaj, ktoré sa uskutočnilo po východe z Egypta (porov. Ex 19, 1 – 16).

Apoštolí a prví kresťania prevzali sviatok Paschy ako aj sviatok Päťdesiatnice zo Starého zákona a ponechali jeho názov – lebo aj pre nich to bol 50. deň po Pasche –, ale dali mu nový obsah a zmysel.

Hlavnou témou sviatku Päťdesiatnice pre novozákonnú Cirkev je udalosť príchodu Svätého Ducha na apoštolov. Preto má tento sviatok aj pomenovanie Deň Zoslania Svätého Ducha alebo Deň Svätej Trojice.

V pondelok po sviatku Päťdesiatnice slávi naša Cirkev sviatok Svätého Ducha.

Vo Východnej cirkvi je totiž oddávna zvykom, že nasledujúci deň po veľkom sviatku sa osobitne uctieujú tie osoby, ktoré zohrali hlavnú úlohu pri udalosti slávanej na deň sviatku. V deň sv. Päťdesiatnice slávime udalosť zostúpenia Svätého Ducha na apoštolov; nasledujúci pondelok je venovaný osobitnej úcte Svätému Duchu, ako tretej Božskej osoby.

Osobitnú pozornosť si zasluhuje večiereň pondelka, ktorá sa zvyčajne slúži hneď po sv. liturgii okolo poludnia na samotný deň Päťdesiatnice, a nie v nedeľu večer. Spojenie večierne s liturgiou vysvetľuje o. Doľnyckyj tým, že všetci tí, čo sú prítomní na liturgii sa môžu zúčastniť na modlitbách na kolenách. Táto večiereň sa vyznačuje tým, že okrem iných modlitieb obsahuje tri dlhšie špeciálne modlitby s bohatým teologickým a kajúcim obsahom, ktoré mal – podľa tradície – napísať sv. Bazil Veľký († 379).

Veľkí majstri východnej ikony sústredili celú svoju reflexiu na to najdôležitejšie: narodenie Cirkvi. Je prekvapujúce, že na ikone nie je postava Bohorodičky. Treba si však všimnúť, že apoštoli sedia na stolcoch, akoby sa zúčastňovali na celosvetovom cirkevnom sneme. Uprostred nich vidieť prázdne, ale osvetlené miesto: to predstavuje Krista, ktorého nevidieť, ale je stále prítomný; Kristus – Hlava mystického Tela, Cirkvi.

Sv. Pavol, ktorý historicky nebol prítomný pri tejto udalosti, ako aj pri Nanebovstúpení, je zobrazený na ikone. Symbolizuje všetkých neprítomných, aj nás, ktorých v Kristovej Cirkvi napĺňa a poučuje Svätý Duch.

V dolnej časti kompozície, v tme sa často zobrazuje alegorická ľudská postava. Predstavuje kozmos, teda celý svet, ktorý je obťažovaný hriechmi Adama a ľudstva, a v temnote čaká na osvietenie a očistenie. Vo vystretých rukách drží šatku, aby prijal Božiu milosť.

„Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy“ (Jn 16, 13).

Liturgický program

Liturgický program po 7. nedeli po Pasche

13.05. - 19.05. 2024

Pondelok 13.05.	Sv. mučenica Glykéria	06:30 sv. lit. (csl.) † Ján, Ján 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Anna 2. † Anna, Ján, Tomáš
Utorok 14.05.	Sv. mučeník Izidor	06:30 sv. lit. (csl.) * Jana, Miroslav 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Jozef, Mária, Ivan 2. † Fedor, Anna, Emil, Jaroslava 3. † Vasil' (panychída)
Streda 15.05.	Prep. otec Pachómios Veľký	06:30 sv. lit. (csl.) † Mária, Michal, Anna... 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Vladimír 2. † Peter
Štvrtok 16.05.	Prep. otec Teodor Posvätený	06:30 sv. lit. (csl.) † Ivan, Michal, Vasil' 18:00 sv. lit. (slov.) * Lenka
Piatok 17.05.	Sv. apoštol Andronik zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Peter (panychída) 2. † Michal, Daniela, Anna, Andrej...
Sobota 18.05.	5. zádušná sobota	07:00 sv. lit. (csl.) † z farnosti (hramoty) 18:00 sv. lit. (slov.) † z farnosti (hramoty)
Nedeľa 19.05.	Nedeľa svätej Päťdesiatnice mirovanie	07:30 sv. lit. (slov.) * Anna, Ivan 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Vladimír, Lenka, Viktória, Nelka 16:45 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Oľga s rod.

Liturgický program

Liturgický program po Nedeli Päťdesiatnice

20.05. - 26.05. 2024

Pondelok 20.05.	Pondelok Sv. Ducha Najsvätejšej Trojice	07:30 sv. lit. (csl.) * Helena 16:30 sv. lit. (slov.) * <i>za farnosť</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † Helena, Ján, Štefan...
Utorok 21.05.	Sv. veľkí králi a apoštolom rovní Konštantín a Helena	06:30 sv. lit. (csl.) * Ivana s rod. 18:00 sv. lit. (slov.) † Michal, Alžbeta, Demeter...
Streda 22.05.	Sv. mučeník Bazilisk	06:30 sv. lit. (csl.) † Štefan, Mária, Štefan... 18:00 sv. lit. (slov.) † Ján, Mária, Vasil'...
Štvrtok 23.05.	Prep. otec a vyznávač Michal, synadský biskup	06:30 sv. lit. (csl.) † Miroslav, Irena 18:00 sv. lit. (slov.) 1. * Ján 2. * Milan
Piatok 24.05.	Prep. otec Simeon z Obdivuhodného vrchu voľnica	06:30 sv. lit. (csl.) † Štefan, Michal, Emil 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † Rozália, Mikuláš 2. † Mária, Štefan, Mária, Ján...
Sobota 25.05.	Tretie nájdenie hlavy sv. proroka Jána Krstiteľa	07:00 sv. lit. (csl.) * Vladimír s rod. 18:00 sv. lit. (slov.) † František, Jozef, Pavol...
Nedeľa 26.05.	1. nedeľa po Päťdesiatnici - Všetkých svätých hl. 8	07:30 sv. lit. (slov.) * Lubomír, Darina, Marko 09:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) * Radoslav, Jana, Janka, Matúš 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Dušan

Modlitby za zosnulých

(zádušná sobota pred Svätou Päťdesiatnicou)

Vlastným miestom spomienky a modlitieb za našich zosnulých je vo východnej cirkvi byzantsko – slovanského obradu päť zádušných sobôt. Zádušné soboty sa slávia každý rok v súvislosti so slávením Paschy. To znamená, že prvá zádušná sobota je vždy pred mäsopestnou nedeľou. Druhá, tretia a štvrtá zádušná sobota sú zároveň 2., 3. a 4. sobotou Veľkého pôstu a posledná, piata zádušná sobota, pripadá na sobotu pred sviatkami Svätej Päťdesiatnice – Zostúpenia Svätého Ducha. V tieto soboty sa slúžia zádušné sv. liturgie a po nich býva panychída s čítaním hramoty (zoznam mien zomrelých členov našich rodín).

Okrem spomínaných zádušných sobôt a panychíd s hramotami, ktoré sa k nim viažu, poznáme ešte iné spomienkové dni na zomrelých. Sú to dni, cirkevnoslovansky nazývané, tretiny, devjatiny a četyredesjatiny. Dnes ich poznáme pod názvom pohrebná, týždňová a štyridsaťdňová sv. liturgia. Je to starý zvyk sláviť na tretí, deviaty a štyridsiaty deň po smrti sv. liturgiu za zomrelého. Pôstna

trióda (bohoslužobná kniha na pôstne obdobie) v synaxári (v duchovnom poučení) na mäsopestnu zádušnú sobotu dáva nasledujúci výklad týchto dní: „Spomíname tretí deň, lebo na tretí deň sa mení tvár zosnulého, deviaty deň, lebo v tento deň sa rozkladá

telo okrem srdca a štyridsiaty deň, lebo v tento deň sa rozkladá aj srdce.“

Trebník Petra
Mohyly
vysvetľuje aj
duchovný zmysel

týchto dní. „Spomienka na tretí deň nám naznačuje, že zosnulý veril v Krista, ktorý na tretí deň vstal zmŕtvych a tiež, že zosnulý sa v celom svojom živote snažil napĺňať tri teologálne čnosti vieru, nádej a lásku. Pri spomienke na deviaty deň prosíme Boha, aby na príhovor deviatich anjelských činov daroval odpočinutie zosnulému zo svätým, na mieste anjelov. Spomienka na štyridsiaty deň je na pamiatku štyridsaťdňového pôstu Pána Ježiša a na pamiatku jeho štyridsaťdňového prebývaniu na zemi po zmŕtvychvstaní. Tiež je to na pamiatku štyridsaťdňového pôstu Mojžiša a proroka Eliáša.“

Poriadok (príbeh pre potešenie duše)

Raz jedna žena priviedla svojho synčeka k Mahátmá Gándhímu a požiadala ho: „Mahátmá, povedz mu, aby už nejedol sladkosti.“

„Bud' taká dobrá a príď o tri dni,“ odpovedal Gándhí.

Po troch dňoch sa žena so svojim synom vrátila a Gándhí povedal dieťaťu: „Prestaň jesť sladkosti.“

Žena sa spýtala: „Prečo si nás nechál čakať tri dni, aby si nám povedal len toto?!“

Gándhí odpovedal: „Lebo pred troma dňami som aj ja ešte jedol sladkosti.“

Keby sa všetci, čo rozkazujú, kážu, vyžadujú, naliehavo požadujú a vykrikujú, rozhodli robiť to, čo žiadajú od druhých, tento svet by bol rajom.

Tárať dve na tri (príbeh pre potešenie duše)

Kazateľ meškal. V kláštornej kaplnke sa čakajúce rehoľné sestry modlili už pätnáste tajomstvo ruženca, keď na vrátnici zazvonil zvonec.

Zadychčaný kazateľ sa rozpačito ospravedlňoval predstavenej: „Mrzí ma to, matka, ale nestačil som sa pripraviť...“

„To nič,“ odpovedala zdvorilo predstavená. „Niečo nám už len poviete.“

Najpoužívanejšou rečou na svete je táranie. Miliardy slov nás každý deň napádajú, prebodávajú, dusia.

Vedieť rozprávať je veľký dar. Aby človek nenatáral toľko hlúpostí, Boh mu

dal desať prstov, aby si mohol spomenúť na jeho desať múdrych rád:

Nech je tvoje prvé slovo dobré.

Nech je tvoje druhé slovo pravdivé.

Nech je tvoje tretie slovo správne.

Nech je tvoje štvrté slovo šľachetné.

Nech je tvoje piate slovo odvážne.

Nech je tvoje šieste slovo jemné.

Nech je tvoje siedme slovo utešujúce.

Nech je tvoje ôsme slovo vlúdne.

Nech je tvoje deviate slovo úctivé.

Nech je tvoje desiate slovo múdre.

A potom mlč.